

Zpr@vodaj ČSSZ

Podmínky DPN, rozhodnutí lékaře, [str. 1](#) • Výpočet DPN, kontroly, ukončení, [str. 2](#)

Dočasná pracovní neschopnost: co je dobré vědět

Náhlá nemoc nebo úraz, které vám znemožní pracovat, mohou vést k nečekanému výpadku peněžního příjmu a dostat vás tím do obtížné životní situace. Pojištěnci (zaměstnanci) se ale mohou spolehnout na pomoc v podobě finanční kompenzace, tedy mít možnost při dočasné pracovní neschopnosti čerpat náhradu mzdy a nemocenské.

Nutnost pojištění

Základním předpokladem pro nárok na dávku je účast na nemocenském pojištění. To u zaměstnanců, kteří dosahují rozhodného příjmu, vzniká ze zákona, je povinné a je zahájeno dnem, ve kterém zaměstnanec nastoupil do zaměstnání. Osoby samostatně výdělečně činné (OSVČ) si mohou nemocenské pojištění platit dobrovolně a vzniká dnem, který je uveden v přihlášce k účasti na pojištění (nejdříve však v den podání žádosti). Je také nutné, aby účast na nemocenském pojištění trvala aspoň po dobu tří měsíců bezprostředně předcházejících dni vzniku dočasné pracovní neschopnosti (karantény).

Stanovení pracovní neschopnosti

Dočasnou pracovní neschopnost (DPN) v případě nemoci nebo úrazu (nebo nařízenou karanténu) posuzuje ošetřující lékař. V případě jejího uznání vystaví *Rozhodnutí o dočasné pracovní neschopnosti* (RDPN), tedy tzv. eNeschopenku. Ta se skládá ze tří dílů. Vystavený 1. díl RDPN odešle lékař elektronicky na příslušnou OSSZ, 2. díl RDPN (Průkaz práce neschopného pojištěnce) vytiskne pojištěnci. Do něj se zaznamenávají údaje o trvání a ukončení pracovní neschopnosti, termín příští návštěvy lékaře nebo čas povolených vycházek. Tento díl zůstává po celou dobu pojištěnci. Pojištěnec již nemusí

svému zaměstnavateli předávat, posílat či jinak doručovat tzv. papírové neschopenky ani žádné jiné formuláře. Díl 3. slouží k ukončení DPN.

Kdo vyplácí náhradu mzdy

Náhradu mzdy v prvních 14 dnech DPN vyplácí zaměstnanci zaměstnavatel, a to pouze za pracovní dny, OSVČ nedostává v prvních 14 dnech žádnou náhradu mzdy (ušlého výdělku). Od 15. dne náleží nemocenské hrazené ČSSZ, tedy dávka placená státem a náleží za kalendářní dny.

O vzniklé překážce v práci musí zaměstnanec neprodleně informovat svého zaměstnavatele (postačí

pokračování na straně 2...

... pokračování ze strany 1

telefonicky nebo e-mailem; povinnost vyplývá ze zákoníku práce). Více není z pohledu zaměstnance potřeba. Pokud má zaměstnavatel aktivovanou notifikační službu prostřednictvím ePortálu ČSSZ, budou mu následně přicházet automatická hlášení do datové schránky při každém rozhodnutí lékaře.

Pokud trvá DPN déle než 14 dnů, má zaměstnanec nárok na nemocenské od ČSSZ. O něj není třeba samostatně žádat; za žádost o nemocenské se považuje již zmíněný 1. díl RDPN, který lékař elektronicky zasílá přímo OSSZ a ke 14. kalendářnímu dni trvání DPN vystavuje potvrzení o trvání (dále nejméně 1x za měsíc). A stejné je to u OSVČ, které je poskytováno nemocenské až v případě, kdy DPN trvá déle než 14 kalendářních dnů.

Nárok v případě výpovědi

V případě ukončení pracovního poměru a tedy i nemocenského pojištění se na zaměstnance vztahuje ochranná lhůta, která po dobu 7 kalendářních dnů od zániku nemocenského pojištění zajišťuje nárok na nemocenské (při kratší době zaměstnání se zkracuje na stejnou dobu také ochranná lhůta).

i Už třetím rokem funguje eNeschopenka, která díky elektronickému propojení zásadně zjednodušuje přenos informací mezi nemocnými, lékaři, zaměstnavateli a ČSSZ. Zároveň se značně změnila a zjednodušily postupy a pojištěnec již nemusí předávat doklady zaměstnavateli, náhrada mzdy i nemocenské mu přijde automaticky. Více o eNeschopence včetně nejčastějších dotazů pro zaměstnavatele, lékaře, zaměstnance a OSVČ a SW vývojáře najdete na webu <https://www.cssz.cz/web/eneschopenka>.

Vyplácení dávk

Nemocenské je pojištěnci vypláceno stejným způsobem, jakým dostává mzdu od zaměstnavatele. Vyplácí se tedy zpětně ve lhůtě nejpozději do jednoho měsíce následujícího po dni, kdy byly OSSZ doručeny všechny potřebné a správně vyplněné doklady pro nárok na výplatu dávky. V případě OSVČ je nemocenské vypláceno stejným způsobem, jakým tato osoba platí pojistné na nemocenské pojištění. Pojištěnec může písemně požádat o jiný způsob výplaty.

Veškeré podklady a údaje k výpočtu nemocenského obdrží OSSZ elektronicky přímo od zaměstnavatele (u OSVČ má OSSZ potřebné údaje ve své evidenci). Informace o vyměřovacím základu, ze kterého se dávka počítá, i její denní výše, je uvedena formou zprávy pro příjemce (při výplatě bankovním převodem) nebo na složenice.

Výše nemocenského

Tzv. náhradu mzdy dostává zaměstnanec od zaměstnavatele v prvních 14 dnech DPN a její výše je stanovena na 60 % z redukováného průměrného hodinového výdělku.

Od 15. dne pracovní neschopnosti přechází na nemocenské vyplácené OSSZ. Výše nemocenského je do 30. dne trvání pracovní neschopnosti stanovena na 60 % z redukováného denního vyměřovacího základu za kalendářní den, mezi 31. až 60. dnem se zvyšuje na 66 % a od 61. dne na 72 %.

Redukovaný denní vyměřovací

základ se počítá postupem podle zákona o nemocenském pojištění.

Orientační výši dávky spočítá příslušná kalkulačka MPSV.

Možnosti vycházek a kontrol

V průběhu DPN je důležité dodržovat léčebný režim a rozsah stanovených vycházek a umožnit kontrolu jejich dodržování. Není třeba, aby byla nahlášená adresa shodná s místem trvalého bydliště, místo pobytu (zvonek) je určitě nutné označit jmenovkou. Kontrola pak může přijít i o víkendů nebo v čase mimo standardní pracovní dobu. Na to je dobré myslet. V prvních 14 dnech DPN má právo kontrolovat své zaměstnance „na neschopence“ také zaměstnavatel.

V případě, že by pracovníci OSSZ nemocného nezastihli na nahlášené adrese, vyzvou ho písemným oznámením, aby OSSZ kontaktoval. Pokud se následně prokáže porušení režimu dočasně práce neschopného pojištěnce, zahájí OSSZ správní řízení, jehož výsledkem může být krácení nebo odejmutí nemocenského. V prvních 14 dnech řeší zaměstnavatel případný postih podle zákoníku práce.

Ukončení DPN

O ukončení DPN rozhoduje ošetřující lékař, který vystaví elektronicky 3. díl RDPN a odešle jej příslušné OSSZ. Pojištěnci poté lékař údaje o ukončení DPN vyznačí do 2. dílu RDPN. Zaměstnavatel/OSVČ při ukončení pracovní neschopnosti musí vyplnit tiskopis Hlášení zaměstnavatele/osoby dobrovolně nemocensky pojištěné při ukončení pracovní neschopnosti o nástupu do zaměstnání/zahájení opětovného výkonu činnosti po nemoci a osobně, elektronicky nebo poštou podat na OSSZ, aby mohlo dojít k výplatě poslední dávky nemocenského. ■

Všechna reprodukční práva jsou vyhrazena. Jakékoliv šíření a kopírování online Zpr@vodaje ČSSZ bez výslovného svolení ČSSZ není povoleno. Obrátit se můžete na redakce@cssz.cz. Děkujeme za pochopení.